

Asia: VN/33859/2023

Lausuntopyyntö selvityksestä Suomen malli tilausohjelmapalveluiden investointivelvoitteeksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen elokuvasäätiö kiittää mahdollisuudesta lausua selvityksestä tilausohjelmapalveluiden investointivelvoitteiksi. Petri Kemppisen laatima selvitys on selkeä ja se valottaa hyvin asian tiimoilta käytyä kotimaista keskustelua sekä osin eurooppalaisia käytänteitä. Erityyppisiä mediapalvelumaksumalleja on Euroopassa jo 15 maassa.

Puollamme velvoitteiden saattamista voimaan myös Suomessa. Audiovisuaalisen alan toimintaympäristö on viime vuosikymmenenä läpikäynyt suuria muutoksia; AVMS-direktiivin mahdollistaman investointi- ja maksuvelvoitteen avulla voidaan vahvistaa kotimaista sisällöntuotantoa ja osallistaa uudet toimijat enenevässä määrin osaksi av-alan rahoitusta. Belgian esimerkin mukaisesti voisi pidemmällä aikavälillä olla järkevää sisällyttää myös sisältöä jakavat sosiaalisen median alustat osaksi suomalaista mallia.

Katsomme, että selvityksessä investoinneille hyväksyttäviksi mainitut sisällölliset kriteerit kuten kielivaatimus, tuotannon budjetin pääsääntöinen käyttö tai pääkuvaukset Suomessa ja tuotantoyhtiön tai keskeisten toteuttajien kytkeytyminen Suomeen ovat oleellisia ja huolellisesti määriteltävä. Lisäksi tulisi investoinneiksi hyväksyttävien tuotantojen IP:n palautua jonkin määräajan kuluttua tuotantoyhtiöille.

Selvityksessä ehdotetussa hybridimallissa on haettu porrastuksen oikeasuhtaista kohdentumista erityyppisille toimijoille. Tällöin vähän investoivat maksaisivat suuremman rahastomaksun ja paljon investoivat pienemmän, mikä on kannatettava linjaus. Tarkkaa tietoa ei kuitenkaan tässä vaiheessa ole siitä, missä määrin mediapalvelumaksut jakaantuisivat suoriin investointeihin tai rahastomaksuun. Esitämme siksi, että kaikille toimijoille kohdennetaan pienimuotoinen maksuvelvoite (1-2%), jotta myös ne toimijat, jotka täyttävät velvoitteensa investoimalla

kotimaiseen tuotantoon osallistuisivat tämän velvoitteen viranomaisvalvonnan ja mallin ylläpidon kustannuksiin.

Täsmennämme, että selvityksessä s. 38 esitetty Suomen elokuvasäätiön ministeriön raporttiin laatima arvio hallintokuluista perustuu yksinomaiseen rahastomalliin ja sen vaatimaan resurssointiin. Kun rahaston kautta suuntautuva varojen edelleen jako jää hybridimallissa alkuperäistä arviota vähäisemmäksi, tulevat luonnollisesti siihen kohdistuvat välittömät kulut pienemään merkittävästi.

Yhdymme selvityksessä esitettyyn näkemykseen siitä, ettei rahastoon kertyviä varoja ole hallinnollisesti tehokasta pilkkoa jaettavaksi kahdelle toimijalle. Sen sijaan perusteltua on, että rahastosta voitaisiin jakaa tukea niin elokuville, draamasarjoille tai muille lajityypeille kulttuurituotemääritelmän sallimissa rajoissa. Niin ikään tukien lainamuotoisuus voisi osaltaan vahvistaa alan rahoitusta.

Mediapalvelumaksumalliin liittyvät tarkemmat määritelmät ja yleiset ehdot sekä rahaston tarkemmat säännöt ja toiminnan ohjaus tulee tehdä opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla. Säännöissä tulee IP:n säilymiseen kotimaisilla toimijoilla kiinnittää erityistä huomiota.

Näkemyksemme mukaan mediapalvelumaksumallin luonnollisin rahastotoimija on Suomen elokuvasäätiö, jolla on jo olemassa tehtävään valmiit rakenteet, asiantuntijuus sekä tuloksellinen kulttuuriperustainen tukitoiminta. Rahastosta myönnettävien tukien luonne toki poikkeaa nykyisestä tukitoiminnasta ja tuet tulee myöntää eri ehdoin, minkä ryhmäpoikkeusasetus kuitenkin mahdollistaa.

Lopuksi haluamme muistuttaa, että audiovisuaaliselle alalle myönnetty julkinen rahoitus palautuu lähes välittömästi valtiolle ja yhteiskunnalle vähintään kokonaisuudessaan ja parhaimmillaan kaksinkertaisesti, joko tuotannon aikaisina veroennakonpidätyksinä, eläke- ja muina sivukuluina, tuotantoon hankittujen tavaroiden ja palvelujen arvonnalisäveroina tai elokuvateatterilevityksen aikaisina alv-maksuina. Mainittakoon, että alkuvuodesta 2024 kotimaisten elokuvien pääsylipputulot ovat nykyisellä alv-kannalla tulouttaneet valtiolle jo yli 1,8 miljoonaa euroa. Kun yksinomaan lippujen alv-kertymä on näin huomattava, on selvää, että eri tavoin tuetun tuotannon vaikutus alan ja yhteiskunnan elinvoimaan on moninkertainen.

Nirkkonen Kaisa
Suomen elokuvasäätiö sr.

